

8 poctivosti nejdál dojde.

Jedním z nejdůležitějších argumentů stříbra jest ten, že při když bychom měli peníze stříbrné, měli bychom peníze laciné, což bylo by ku prospěchu všech lidí, zejména ale dlužníků. S oblíbenou vypočítávkou, která by při svobodném a neobmezeném ražení stříbra, když by dolar platil pouze jen polovic tolik co dolar zlatý, obdržel každý rolník dvojnásob tolik dolarů za svoje obilí jako dostává nyní a má-li k placení dluh, tedy by s polovicí výtěžku ze sklizené své zaplatil tolik dluhu jako může zaplatiti nyní celou.

Dobrá stříbra ovšem není na závadu porázení sám tento krásný a velmi pěkně smyšlený argument někdy jindy opět tvrzením, že svobodným a neobmezeným ražením stříbra došlo by k tomu, že zdražení jeho a sblížení se zlatem, tak aby tržní hodnota obou kovů sblížena byla s hodnotou mincovní. Dovození totiž jindy, že volným a neobmezeným ražením stříbra toto se zdraží, a tak došlo by k starému poměru 16 ku 1, jak v tržní hodnotě tak i v mincovní.

Tyto jejich argumenty ovšem podobať se na vlas oněm, jimiž obložen byl lid před čtyřmi lety, kdy z jedné strany slibováno bylo každému, rolníku i dělníku, že vše co bude kupovati, bude laciným, když zruší se ochrana celní a vše co bude míti ku prodeji, že bude drahým, a každému, kdo jen trochu o tom uvažoval, muselo býti patrným, že to jest věc úplně nemožnou. Tak jest také i věc úplně nemožnou, aby stříbro nabylo své dřívější ceny a přece mělo jen cenu poloviční.

Však přihlídneme trochu k věci, jak by to asi dopadalo, kdyby se splnily naděje stříbra a my nadělení byli svobodným a neobmezeným ražením stříbra, kteréž po našem náhledu jisto jistě muselo by vésti k zapuzení ze země, neb do úkrytu, — měny dobré, měny zlaté a klesnutí měny ostatní v hodnotě skoro o polovici.

Poslouchá-li takové vývody stříbra někdo, jenž má ku splacení nějaké dluhy, zdá se to ovšem na první pohled velice lákavým, když se mu slibuje, že bude je moci splatiti polovicí hodnoty nynější. Však uvažujeme-li o věci dále, přijdeme brzo k poznání, že by to tak snadno nešlo. Nežli to učiníme, připomeňme sobě napřed a pamatujme dobře, že po patnácti letech předcházejících nastoupení Clevelanda, měli jsme v podstatě tentýž systém peněžní který máme nyní, základem měny naší byla měna zlatá jakou máme nyní a při tom měli jsme měnu stříbrnou i papírovou, stejnoennou se zlatou, tak jako máme nyní. Však právě v těch dobách těšila se naše země tomu největšímu rozkvětu, tak dobře v průmyslu a obchodu jako v hospodářství, tak že vynikala a vynikla nad všechny jiné země. Před krátkými čtyřmi lety, před nastoupením Clevelanda, nemohl žádný rolník, jestliže nebyl postižen nějakou živelní příhodou aneb nehodou stěžovat na to, že by rok od roku nepokračoval. Za zmíněnou dobu patnácti let vzrostla cena pozemků farmerských dvojnásob až trojnásobně, proto jen, že každý spěchal kupovati co nejvíce, jeden druhého přepílel a žádný se neobával koupiti pozemek na dluh, spoléhaje na to, že z úrody, kterou pozemek přinese, bude moci tento vyplatiti. Velká většina rodáků našich na západě do-

šla se vlastní domoviny tímto způsobem a vkladatelé venkovských bank, kteří nejvíce peněz lidem a na úroky v nich uloženy měli, byli rolníci a hospodáři. Ovšem nebyl třeba jeden rok zcela tak dobrý jak druhý, ale každý počítal rok od roku, že musí něco zachovati a nespokojoval se s pouhým vytěžením tolika co by postačilo k jeho výživě. My všichni sami osobně nešťastně připadli, v kterých hospodářích koupili na dluh sousoflet pozemky, přepíleli je mnohdy i \$15 a \$20 na akr, jen aby jim nevyšly a neobávali se k vůli tomu do dluhů se ovrhnouti.

Za minulé 4 roky nastaly poměry zcela jiné. Nepanuje tiseň pouze jen ve městech, nýbrž i na venkově. Rolník nedostává tak dobré ceny za své obilí ani za dobytek, jako dostával tehdy a výtěžek jeho jest proto mnohem skrovnější. V minulých třech letech nestoupaly pozemky v ceně, naopak bylo dosti těžko je odprodati, neboť nejen že nebylo peněz, nýbrž rolník seznal též, že se dluhy zpropadeně těžko platí.

Kdo pozoroval běh věcí, ten již dávno seznal pravou toho příčinu. Nastoupením demokratické strany a zabráněním demokratické politiky byl ochromen veškerý náš průmysl, naše dělnictvo uvrženo částečně v zahálku a částečně pracovati musí za mzdu mnohem levnější, následkem čehož donuceno je ku větší šetrnosti, spotřeba potravin, jak chlebovín, taktéž i masa, jest skrovnější následkem větší šetrnosti, což působí větší přebytky našich plodin i farmerských výrobků; vzor tomu že naše sklizené nejsou větší, musíme pro větší množství hledati odbytu v cizině, čímž přeplněn jest trh v cizině tak jako i domácí a to působí nižší ceny zde i jinde. Chyba, kteráž stala se před čtyřmi lety zvolením Clevelanda, vymstila se na celém národu, na veškerém lidu strašlivě.

Nuž, jak by působilo volné a neobmezené ražení stříbra? Jisto jest, a tím když stříbra tvrdí, že chtí volné ražení stříbra k vůli tomu, aby byly peníze 'laciné', doznávají, že by náš peněžní systém klesl na 'standard' stříbrný, čímž by veškerá polovice naší měny, totiž měna zlatá, z oběhu vypuzena byla a přestala by býti penízem i stala by se zbožím, tak jako bylo v dobách, kdy měli jsme pouze jen papírové peníze v oběhu. Při tom by ovšem veškeré naše finanční poměry rozrušeny byly a nevyhnutelně musela zastavena býti veškerá podnikavost a průmyslový ruch a způsobena krize a tiseň, jakéž nynější tiseň není ani stínem. Tím by jen rozmoženo byl nynější nedostatek spotřeby a vzrostly tudíž přebytky všech potravin i výrobků a tím způsobena láce z nedostatku a bídy povstávající, tak že by pak do jista bylo třeba nabýti toho laciného dolaru, nežli nynějšího dobrého a mnohemkrát obtížnější, než-li mohl tyž nabyt býti před nynější správou demokratickou.

K tomu přidružilo by se pak, že by následkem vzniklé nejistoty a nedůvěry žádný věřitel nechtěl prodávati neb obnoviti propadající dluh, nemluvě ani snad o půjčkách nových a tak kruté vymstily by se na každém dlužníku nepoctivý úmysl, splatiti dluh svůj penězí špatnějšími nežli se vydlužil. Poslední věci byly by horší prvních a nynější sliby stříbra osvědčily by se větší klamem, než byly sliby demokratů před 4 lety.

— Velmi nízké jízdné pro žence a hledající domovy po Missouri, Kansas a Texas dráze k výletům na jih ve dny 18. srpna a 1., 15. a 29. září. O podrobnostech obrátte se na nejbližšího jednatele aneb dopište na 17-4

G. A. MACNITT,
1044 Union Ave. Kansas City, Mo.

— Cyklon v St. Louisu za 25 centů. Čtete ohlášku na jiném místě.

Kde je švindl a humbug?

Jeden z oslích čtenářů z New Yorku zaslal nám dva vstřížky z tamnějších listů, nepochybně k posouzení. Jeden z těch vstřížků zní:

"Celni švindl. — Mezi humbuky, které kvetou a bují v této zemi, zaujmá ochranné clo město zvláště vynikající. Tvrdíli někdo, že clo prospívá továrníkům, rádi a nim souhlasíme, dokazuje li však dále, že clo prospívá jest dělníkovi neb farmáři, vědomě balamutí a lže. A přece najdeme časopisy — některé české také — jež s horlivostí lepát věci hodnou předkládají dělníkům a farmářům celni polítku a la McKinley a Hanna.

"Tvrdit, že clo prospívá farmářům, jest die našeho poctivého náhledu zločinem. Páni republikáni hotoví jsou ochrániti všecko clem, co farmář potřebuje, od hřebku až do lačho neb mlátičeho stroje. Každý by se domníval, že republikáni, když zákonem zvýšují cenu strojů a jiných potřeb farmářských, že snad také nějak ochrániti budou zákonem výroby farmářovy, že se postarají, aby ty také stouply v ceně. Zde však byste se mýlili. Republikáni jsou všichni jako kdyby prodělali ruskou školu. Jejich heslem jest, že sedlák jest na světě proto, aby byl dřen, odřán až do kůže. Oni mu řeknou: "Sedláče, zde máš pluh v Americe vyrobený. Zaplatíš za něj tolik a tolik a laciněji jej nedostaneš, protože my jsme to tak zaonáčili, že žádný pluh z cizozemské sem nemůže."

"Ochranné clo vůči dělnictvu se nijak neosvědčilo. Jest to jedině pevná bráza, kterou chrání velkopřemyslníci svoje zájmy na úkor národa vůbec a dělnictva zvláště. Z té příčiny McKinley, když se stal presidentem, byl by metlou dělnictva. Aby se to ale nestalo, nebude žádný dělník, jemuž záleží na vlastních zájmech, McKinleyho voliti."

Druhý vstřížek jest velice potřebným vzhledem k prvnímu, neb zní:

"Kdo chce někoho poučovati, musí dříve sám něco umět. Jen člověk, který vytrvalým studiem došel si širokých rozhledů, jest s to, aby ubájl svoje stanovisko věcnými důvody. Kdo však nemá s dostatek mravní síly ku obhájení svého stanoviska, ten není schopen věcné polemiky a proto jen — nadává. Nadávkami a podezříváním jiných hledí zakrýti vlastní nedostatek mravního citu. O vzdělání ovšem nemůže býti ani řeči u lidí, kteří tvrdí, že něco jsou, ale sami neví, co vlastně jsou. Takovým polohadem je nejlépe se vyhnouti."

Tento poslednější vstřížek jest ovšem dostatečnou odpovědí onomu prvnímu, neboť jest zcela patrným, že pisatel onoho prvního vstřížku nemá žádných důvodů věcných a do jista také nepochybně ne mravní síly ku obhájení svého stanoviska a proto jen pouze nadává. Kdyby měl jenom trochu rozhledu, kdyby zkoušel, bádal a pátral a porovnával, byl by musel přijíti k tomu poznání, že to balamucení a lže byly všechny na straně demokratické, když před čtyřmi lety slibovala ještě větší rozmoženo blahobytu od svobodného obchodu. Kdyby měl jen poněkud prozřavosti politické, věděl by, že strana demokratická letos neodvážila se pochlubiti se svou opravou celní ve směru svobodného obchodu, se zákonem Wilsonovým, že neosměřila se s hrdostí k němu poukázati a k jeho výsledkům. Kdyby chtěl odložití předsudek svůj, musel by doznati, že těch 32 roků správy republikánské,

za které ochráněn byl průmysl náš proti soutěži cizozemské bylo skoro nepřetržitou dobou blahobytu této země nejen pro továrnicka, nýbrž pro dělníka i pro rolníka, dobou největšího rozkvětu a vzrůstu země, musel by doznati, že tou dobou, ač obyvatelstvo se pouze jen zdvojnásobilo, jmění v zemi se zdvojnásobilo a sice vzrostlo ze šestnácti na 55 bilionů, z 514 na osobu rozmoženo na 1036. Kdyby chtěl mluvit pravdu, tedy by musel doznati, že v těch letech Amerika byla skutečnou Amerikou, byla eldoradem, do něhož spěchal každý, kdo chtěl polepšiti svůj stav, ani jeho samého nevyjmaje, musel by doznati, že v žádné době v dějinách této země neprosplval rolník právě tak jako v té. —

Kdyby šel o krok dále a otevřel knihu dějin, tedy by shledal, že pokaždé kdy země tato měla dostatečně ochranné clo, panoval zde blahobyt, kdežto naopak pokaždé době zrušení ochrany celní následovala neodvratně krize, bída, nouze a utrpení. — právě tak roku 1837, jako 1867 a jako 1893 a vždy trvala tak dlouho, až znovu ochrana celní zavědla. Pak, je-li posud schopen soudnosti, musí by doznati ten veliký účinek ochranného cla na blahobyt všech vrstev národa a viděl by, že to zrušení ochrany celní způsobilo bídu, nouzi a tiseň tak dobře na farmě, jako i v městech. Kdyby chtěl pátrat po účincích zákona celního, shledal by, že za té zlopoštěné ochrany celní ceny chráněných výrobků klesaly a že tudíž není pravda, že by clem trvale se zdražovaly. Kdyby chtěl porovnávat ceny s dobami nynějšími, shledal by, že ten chráněný hřebek, který za doby svobodného obchodu stál 6 až 10 centů libra, klesl za zákona McKinleyho na 1 cent; že muselín, za který jsme dříve platili Anglii 18 až 25 centů, pod účinkem zlopoštěného cla, klesl na 5 centů yard; že chráněný stroj žací, jaký se dříve prodával za 200 dol., je za 75 dol.; že chráněnou rekryru, za kterou jsme platili \$1.50, když jsme ji dříve z Anglie přiváželi, koupíme nyní za 60 centů atd. Shledal by vůbec, že ochranné clo vzbudilo průmysl domácí a s ním i soutěž a tato ve spojení s důmyslem a vynalézavostí dovedla výrobu zlacíněti. Shledal by dále, že za toho zlopoštěného cla skutečně byly všechny plodiny a výrobky farmerské dražší a poskytovaly lepší odměny veškerému rolnictvu. Kdyby pátral dále, našel by též, proč je tomu tak. Shledal by totiž, že za doby ochrany celní obnášela spotřeba pšenice na každou osobu průměrem kol pěti bušlů ročně, však nyní klesla až na 3.41, jeliž kož průmyslové dělnictvo v městech donuceno jest váznutím průmyslu k šetrnosti neobyčejné. Následkem menší spotřeby chlebovín a masa jsou větší přebytky a rolník dostává za ně levnější ceny. Jak působilo ochranné clo ve prospěch dělníků, pamatuje snad ještě každý a bylo by zbytečno, abychom o tom šířili slov. Vůbec, kdyby chtěl se přesvědčiti, kdyby chtěl věřiti svým vlastním očím a své vlastní zkušenosti, tedy by musel doznati, že ochranné clo jest zemi této, všem vrstvám jejího lidu nezbytným a na proti tomu svobodný obchod jak demokracie jej káží, tím největším humbukem a největším zločinem, jaký kdy na americkém lidu spáchán byl.

JEST POŠKILÝM ubíráti se za účelem zakoupení pozemků na západní prérie aneb do dusného parná jižního, když lze naofti nejlepší pozemků v zemi v krásném a prospívajícím Wisconsinu. K. Rosholt, z Eau Claire, Wis., jehož oznamka nalezá se na jiném místě tohoto listu, vlastní 100,000 akrů pozemků a prodává je za ceny úžasné levné. Dobří a poctiví osadníci se hledají a pro takové jsou tu velké výhody. 17-4

LITERATURA.

Bohemian Legends and other Poems. By F. P. Kopta. Letí před námi úpravný svazek, obsahující na 180 stranách 83 básní, básní, pověstí a legend českých v jazyku anglickém, kteréž přeložila a částečně sepsala p. F. P. Koptová. Shledáváme tu její původních prací v počtu 21. Národních písní přeloženo tu 13, Heydukových básní 9, Sládkových 7, Vrchlického 4, Krásnohorské 3 a dále některé od Kiegra ("kovářská"), Erbena, Nerudy, Zvonara, Melanová, Jablonského, Svatopluka Čecha, Čelakovského, Šnajdra, Čermáka, Macháčka, Voce-la, Hába a Wucensche. Sbíрка tato věnována jest Vojtovi Náprstkovu a jest to druhé vydání, vyšlo v New Yorku letos u William H. Jenkinse. Sbíрка tuto vydala poprvé p. Koptová v Praze v roce 1890 a o obdržela povolení ku vydání této, byla též přece později skrovněkována. Jak se z úvodu dozvídáme, shledána byla po vytištění závadnou básně "Jan Hus", však později vytičena co závadnou básně "Vlastencové", obě od paní Koptové. Páni tato se závadnou vytrvalostí nedala se tímto zakročěním slavné vlády zastrašiti a vstoupila pak do vyjednávaní o vydání básní těch ve Spojených Státech a nalezla vydavatele ve firmě John Alden & Co. v New Yorku v roce 1893. Jestli skutečně spis tehdy firmou onou vydán byl, není nám známo, všim však pouze, že brzy po obhlášení, že vydati jej hodlají, firma ta ošla se v nesnážích a upadla v bankrot. Tím více proto musí nás těšiti, že sbírka paní Koptové konečně uzešla světu. — Paní Koptová, jak snad již čtenářům našim všem známo, jest rodilou Američankou, kteráž seznámila se s panem Koptou zde a stavši se jeho manželkou, přestěhovala se do Čech, kdež pilně studovala řeč českou a dějiny vlasti našej a seznavši slavnou miuulost národa českého i veliké jeho utrpení, podjala se úkolu seznamovati anglicky čtoucí čtenářstvo s bohatou naší pěknou literaturou. Nemůžeme ovšem říci o svazku před námi ležícím, že pojímá v sobě skvosty poesie české, že vystihla paní Koptová ducha novodobého básnictví českého a s ním čtenáře anglické seznamuje, aneb že to, co podává, přioděla rouchem skvostným. Jsou to skoro vesměs buď básně starší a jednodušší, některé legendy formy již valně zastaralé a prosté naše písně národní, k jejich překladu se spisovatelka odvážila. Však jsou to do jista mfy prvotiny a proto zasluhuje snaha její do jista veškerého ocenění a uznání. Doufáme, že práce její upozorní na hojně pokladu poesie české a povede jiné spisovatele k následování příkladu jejího. Hojný odbyť byl by povzbuzením vydavatelům, aby obáhali se toho, čím zavděčiti se mohou a zjednával by spisům o věcech českých v řeči anglické snadně nakladatelé. Proto odporučíme vše Bohemian Legends and other Poems všem našim čtenářům. Cena sbírky této brožované obnáší pouze jen 50 ct., v plátně vázané \$1.00 a objednatí lze ji pod jednoduchou adresou Wm. R. Jenkins, Publisher, 851 & 853 Sixth ave., New York.

* Poštovním úřadům v Chicagu podařilo se vypátrati a zatknouti bandu švindlerů, kteří po delší již dobu pod různými jmeny a ko firmy komisionářské od lehkověrných lidí peníze lákali a odhaduje, se obnos, o kterýž veřejnost osidili \$750,000 obnáší. — České časopisy chicagské jim ve švindlech pomáhaly uveřejňováním jejich lákavých ohlášek.

Hledám práci p. F. Fomale kněžov-
ským buď u českého
neb anglického praedloje; po přijetí, když
někdo vází o vhodném místě, započal bych
svůj vlastní kněžovský svod. Zkloste dotazy
o podrobnosti na adresu: Cyril Hoffmeyer, Att-
wood, Rawlins Co., Kans. 117-34